

Fíggarlógargruppskotið

Oddagrein

FÍGGJARLÓGARUPPSKOTIÐ er um at verða klárt at leggja fyr tingið vita bæði útvarp og sjónvarp at siga frá. Karsten Hansen, figgjarmálaráðharrin sigur í samrøðu við loftmiðlarnar, at ætlanin er at halda seg til eitt yvirsíð á figgjarlóginum sum er omanfyri 100 mill. kr. Landsstýrismaðurin er rættiliga avgjórður og leggur dent á, at hetta fyrsta figgjarlógaruppskot hansara skal líkasum rudda slóð fyr og stinga út í kortið fullveldispolitikkinn hjá samgonguni. Við hesum sipar hann m.a. til, at føroyingar mugu til at laga nýtsluna eftir tí tilfeingi, sum er tókt. Sum so er einki nýtt í tí. Tá Ivan Johannesen úr sambandsflokkinum umsat figgjarmál brúkti hann eina aðra vending, og hon var, at samsvar mátti vera millum inntøkur og útreiðslur.

KARSTEN Hansen sigur eina orsök til at arbeiða við einum trýsifræðum milliónayvirsíðni vera hana at leggja upp fyr til verri tíðir. Tað kunnu vit bert taka undir við er skilagóður figgjarpolitikkur, nettup tá ein veit, hvussu svikalig okkara høvuðsvinna kann vera. Landsstýrismaðurin sigur annars, at útreiðslurnar til tær almennu uppgávurnar mugu endurskoðast so ella so. Eingin ivi er um, at landsstýrismaðurin er heppin at hava fingið landskassan at umsita í eini tíð, har tað sum heild er gongd á í samfelagnum, har fiskaprisurin er høgur, og har tað hevur verið nógur fiskur til. Haraftrat hava Føroyar fingið eina avtalu við danir, sum ger tað lættari at vera føroyingar. Tað skal bliva áhugavert at kaga nærri í figgjarlógaruppskotið, tá tað kemur á tingborð. Tað má vera ein tørtur uppgáva fyr tað fyrsta at skula leggja einar 100 mill. kr. til sjóis, harnæst at skula spennast livreimina inn, nú vit skulu til at fyrrirka okkum til fullveldi, sum í framtíðini skal vera blokk og annað úr Danmark fyrirtæn og fyr tað triðja at fremja skerjingar og sparingar á almennum økjum, sum innan almanna- og heilsumverkið og skúla- og mentanarekið, sum má vera náttúrliga fylgjan av ætlaða figgjar- og fullveldispolitikkinum.

HVUSSU kann figgjarmálaráðharrin, tá hann veit, at bæði almanna- og heilsumverkið í mangar mátar eru ein skerðing fuglur og als ikki liva upp til krav okkara til vælferðina hjá øllum borgarum, um somu tíð tosa um at skula taka frá somu økjum. Tí tað er í veruleikanum hetta hann sigur, tá sagt verður, at útreiðslurnar til hesi máløki mugu skerjast. Tað fer ikki dagur, at vit ikki hoyra starvsfólk innan tey ymsu økini gera vart við ringu støðuna eitt nú innan bæði innan primeru partin av heilsumverkinum og annars í sjúkrahúsverkinum. Sama hoyra vit um støðuna á undirvísingarkerkinum og á mentanarkerkinum. Hetta eru veruleikar, sum eisini figgjarmálaráðharrin má fyrhalda seg til. Málsetningurin um at gera tað almenna meira effektivt og at tað skal ikki vera so kostnaðarmikið er nakað, sum vit øll kunnu ganga inn fyr. Men tað ræður í síðsta enda um at vera realistiskur. Hvat hava vit ráð til og hvørjar treytir seta vit til okkara vælferðarsamfelag? Hvørjar tænastur heldur figgjarmálaráðharrin at okkara heilsum- og almannaverk skal kunna veita. Ella: hvørjar tænastur skulu vit ikki veita.

HVØRJA ferð javnaðarfólk ella fyr tað sambandsfólk seta spurningin til loysingar- ella fullveldisfólk, hvussu hesi ætla at figgja vælferðina, tvs. m.a. eitt vælferðandi heilsum- og almanna- og eitt tíðarhóskandi undirvísingarverk, eftir loysingina, so fáa hesi skotið í skógvarnar, at tey eru afturhaldandi og svartskygd. Er hetta nú sannleikin? Er ein stórur partur av sannleikanum ikki líka so nóg tann, at tey fólk, sum nú vilja hava fullveldi her og nú, lúgva fyr sær sjálvum og ikki vilja siggja veruleikan í eyguni, hvat kollveltandi stig á loysingaleið kosta. Vit eru samd um, at neyðugt er við broytingum, og vit halda tað eisini vera rætt, at Føroyar rógva fram móti at standa á egnum beinum. Men hetta má ikki bara byggja á kenslur og vissiónir. So tá figgjarmálaráðharrin tosar um at rigga til fullveldi, má hann eisini itakiliga siga Føroya fólk, hvat tað er fyr eitt samfelag hann ynskir.

Sosialurin

Viðmerking:

Fisk fyr olju

Trætun við bretar um sjómákið tyktist nú ganga móti eini loysn, har vit lata stóran part av gráu leiðini til bretar, ein stuttskygd neyðsemjuloysn.

Bretar siga, at tað hevur skund fyr okkum at fáa eina loysn, annars rýma oljufelagnum til onnur øki í heiminum og kann tað tá vera seinur dagur, áðrenn tey aftur sýna áhuga fyr norðaru norðsjóvarleiðini.

Um tað hevur skund fyr okkum, má tað hava enn størri skund fyr Bretland. Her eru enn ongar oljugar gjórdar, meðan oljugar teirra megin mákið eru milliónaupphæddir. Her er okkurt, sum ikki ruggar rætt.

Stæddur umborð á japanskum tunfiskaskipi á leiðini, sum trætun er um, siggi eg, hvussu livfrøðiliga

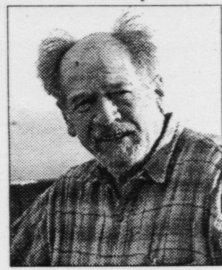
ríkt økið er. Tosi eisini javnan við fremmand fiskifør, fransar, bretar og týskar, sum veiða á leiðini. Økið er uppvakstrarøki, og er tí ógvuliga produktívt. Hvalur, fuglur og fiskur í hópatali. Tað er eisini her, at tunfiskabátarnir fáa tun. Tað er her fransar fiska langasporl og stinglaks og bretar háv.

Um olja er á føroyskum øki, og tað eru menn ivaleysisir í, at so er, so fáa vit bert gleði, um nakra gleði als, av henni í stutt áramál. Fiskaríkið miðlið verður hinvegin verandi her so langt tankin røkkur í framtíðini. Tí vildi tað verið tað lítið skilagóð loysn at avhenda økið ella partar av tí fyr løtvinning.

Betur hevði kanska verið at roynt at funnið eina aðra loysn á marknatrætuni.

Kanska hevði ein gongd leið verið at boðið bretum lut í tí olju, sum her møguliga verður funnin, móti at teir viðurkenna miðlinjuna sum mark. Fyr bretar tyktist oljan at hava alstóran týðning, meðan fiskurin helst ikki hevur tann stóra áhugan. Fyr okkum føroyingar átti hinvegin áhugin fyr fiskinum at verið nóg stór enn fyr oljuni. Vónandi kann fiskiskapurin gera tað liviligt í Føroyum langt aftaná, at allar oljukeldur eru tíðnaðar, og aftaná at samfelagið hevur lagað seg til vanligar umstøður aftur.

Samráðingarnar áttu so stutt at snúð seg um at funnið ein býttislykil, sum bæði bretar og føroyingar kunnu góðtaka, og átti tað ikki at verið so trupult.

A. Guttormur Djurhuus

Um olja er at finna í føroysku undirgrundini verður álfkavæl nóg mikið til okkum øll. Og meira enn tað. Tað vildi tí verið skeivt at latið henda møguleika til eina virðiliga loysn á marknatrætuni farið órørdan aftur við borðinum. Komandi áttarlið fara at hava størri gleði av tí fiskatilfeingi, sum er á leiðini enn av tónum oljukeldum.

A. Guttormur Djurhuus

Klæðsekkssdrongir fyr landsstýrið?

Høvuðstíðindini í Degi og viku hóskvöldið vóru nýggja figgjarlógaruppskotið, sum er farið til prentingar og verður framlagt mikudagin t. 30. sept. Hetta er týðningarmikið og tí er eisini upplagt at gera nóg burtur. Ikki minst tí hetta er fyrsta figgjarlógin hjá nýggja landsstýrinum. Í tí sambandinum var eisini upplagt við samrøðuni við landsstýrismannin í figgjarmálum, ikki minst tí hann er nýggjur í sessinum.

Samrøðan við landsstýrismannin var tó ein skandal. Eg havi annars ikki vilja tíkið undir við nógsum sum siga Dag og Viku vera blivið til eitt reklamusjónvarp fyr landsstýrið. Men samrøðan við landsstýrismannin var onki annað enn mikrofónhaldari, eitt óverdugt avrik fyr tíðindafólk sum vilja vera annað enn klæðsekkssdrongir fyr landsstýrið.

Eg havi enn ongantíð hoyrt Kartin Hansen sagt nakað við ítøkiligum innihaldi, annað enn nakrar frasar ella klisjeir sum hann tekur upp í saman. So eg var spentur at hoyra hvat tað var eydnast sjónvarpinum at fáa burtur úr honum av nýggjheitum, ikki minst tí sagt var at landsstýrismaðurin fór at leggja eina figgjarlógin fram sum var merkt av at fullveldið stóð ovast á skránni. Men eg gjørdist púra paff. Maðurin slapp at blása blóður út í leysa luft. Frá sjónvarpsmálinum hoyrdist ikki eitt kvekk, t.d. við at spyrja landsstýrismannin, á hvønn hátt figgjarlógin var merkt av einum sjálvstøðugum búskapi, tá hon byggir á størri statsstudning enn nakrantíð áður, vísasður trý ár frammi í tíðina, góða veiðu, fiskaprisir í toppinum og yvirhøvar viðrák av góðum konjunkturum. Og lands-

stýrismaðurin slapp at halda áfram við at slongja pástandir úr sær, m.a. um tann alt ov dýra almenna sektorin, har man fær alt av lítið fyr pengarnar. Sjúkravandi eigur landsstýrismaðurin ikki at sleppa undan at greiða frá, hvat hann meinir við, sum er ov dýrt og sum vit fáa ov lítið burturúr. Er tað heimarsøkt?

Forsorgin? Sjúkrahúsverkið? Ella figgjarmálastýrið á Argjum? Ella øll stýrini við øllum stjórnum og nógsum øðrum góðum monnum, sum núverandi lögmaðurin setti í starv í sínum fyrta starvi sum landsstýrismaður í figgjarmálum? Tað má jú hava stóran almennan áhuga, hvat tað er sum landsstýrismaðurin ætla at gera bilingari og hvussu tað sæst á figgjarlógaruppskotinum.

Var hetta ein kiksari hjá redaktiónini fyr Dag og Viku, kann tað rættast uppfært. At tey duga, hava vit sæð, t.d. innslagið í Degi og Viku týskvöldið tann 8. sept., sum fyrmyndarliga

Hans Pauli Strøm, lögtingsmaður

sakliga og lættskiljandi greiddi frá, hvør munurin er á teimum báðum uppskotum til føroyskt sjálvræði, tí hjá landsstýrinum og tí hjá Javnaðarflokkinum.

Eg kann ikki fáa meg at trúgva at innslagið hóskvöldið skal verða stíflurin hjá teimum sum sjálvi stolt kalla seg „tann fjórða statsmaktin“ í Føroyum.

Vestmanna, t. 24. 9. 1998
Hans Pauli Strøm,
lögtingsmaður fyr Javnaðarflokkin

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum, sum á ymskan hátt vístu samkenslu, tá ið køra móðir, vermóðir, omma og langomma okkara

MARIN MOURITSEN

doyði og varð jarðað.

Hjartaliga takk eisini til tykkum á Ellisheiminum.

Fyr tey avvarðandi,
Fanny og Poul

Tøkk

Hjartaliga takki eg øllum, sum við blómum, kortum, telefonsamrøðum, gávum og vitjan gleddu meg á 60 ára degnum tann 28. august.

Blíðar heilsanir,
Poula Strøm, Vágur